

Kamer van de middenstand

Aanbevelingen voor een gunstig ondernemingsbeleid in de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2019-2025

7 juni 2018

Memorandum behandeld door

Kamer van de middenstand

Memorandum behandeld op

7 december 2017, 11 januari, 8 maart, 31 maart,
9 mei en 24 mei 2018

Memorandum uitgebracht door de Kamer op

7 juni 2018

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	6
1. Beleid om de hinder door bouwplaatsen te verminderen	6
Een echt beleid op het vlak van “vermindering van de hinder”	6
Zorgen voor een centraal contactpunt voor de bouwplaats	7
De belastingen verminderen voor ondernemingen die hinder ondervinden	7
2. Administratieve vereenvoudiging	7
Een administratie die dicht bij de zelfstandigen en de KMO’s staat	7
De administratieve procedures vereenvoudigen en harmoniseren	8
Het “only once” principe verplichten	8
Elektronische facturatie verplichten	8
3. Overheidsopdrachten toegankelijk maken voor KMO’s en zelfstandigen	8
Nieuwe Europese richtlijn	9
De toegankelijkheid tot overheidsopdrachten voor KMO’s verbeteren.....	9
De betalingstermijnen verkorten	10
Het vertrouwensbeginsel invoeren	10
E-procurement veralgemenen	10
Strijd tegen sociale dumping en controle op abnormale prijzen	10
4. Smart City / locality	11
De inspanningen verdelen en samenwerken met het Gewest en de privésector	11
5. Promotie van het toerisme	12
Toerisme gebruiken als een vector van economische groei	12
6. Ruimte voor economische activiteiten	13
Voorzichtigheid met gemengde projecten en met OGSO’s	13
Handelspanden herwaarderen in plaats van commerciële centra te creëren in de rand	13
De installatie van nieuwe vormen van gedeelde ruimte mogelijk maken	13
7. Parkeren	14
Een goed evenwicht tussen de functies	14
8. Mobiliteit	15
Multimodale toegang tot de wijken waarborgen	15
Voetgangerszones koppelen aan de economische en commerciële ontwikkeling van de wijk	15
Leveringen en logistiek verbeteren	16

9.	Kinderopvang	17
	Meer plaatsen voorzien om het ondernemerschap te ondersteunen	17
10.	Netheid en veiligheid	17
	Een strikte en gedetailleerde opvolging van deze domeinen waarborgen	17
11.	Tewerkstelling en ondernemerschap	18
	Een lokale toets toevoegen aan de initiatieven van het Gewest	18
12.	Gemeentelijke fiscaliteit	18
	De belastingdruk verlagen	19
	Het fiscale klimaat vereenvoudigen	20

Voorwoord

De Kamer van de Middenstand (KvM) werd opgericht bij de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door de ordonnantie van 8 december 2005. Zij verdedigt de belangen van de Brusselse KMO's en zelfstandigen.

De Kamer is samengesteld uit vertegenwoordigers van 10 middenstandsorganisaties die actief zijn te Brussel. Deze organisaties zijn¹:

1. de Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel (**KHNB**)
2. de Federatie Vrije Beroepen (**FVB**)
3. de Federatie van Vrije en Intellectuele Beroepen van het SDZ
4. het Liberaal Verbond voor Zelfstandigen Gewest Brussel (**LVZ**)
5. de beweging voor zelfstandigen en bedrijfsleiders van KMO's (**IZEO**)
6. de Unie van Zelfstandige Ondernemers Gewest Brussel (**UNIZO**)
7. het Syndicaat der Zelfstandigen en KMO's (**SDZ**)
8. het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (**NSZ**)
9. de Union des Classes Moyennes (**UCM**)
10. de Nationale Unie der Vrije en Intellectuele Beroepen van België (**NUVIBB**)

De hoofdopdracht van **de Kamer** bestaat erin, advies te geven over of voorstellen in te dienen betreffende de algemene problemen van de middenstand in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zij doet dit hetzij op vraag van de Brusselse regering of een van haar leden, hetzij op eigen initiatief. Het is in dit kader dat de Kamer tijdens haar plenaire vergadering van 7 juni 2018 een memorandum heeft aangenomen met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 2018.

¹ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 7 mei 2015 tot bepaling van de representatieve organisaties van de middenstand, van de werkgevers, van de socialprofitsector en van de werknemers die in aanmerking komen om vertegenwoordigd te worden in de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot vaststelling van het aantal leden dat hen wordt toegewezen.

Inleiding

De Kamer van de middenstand wenst de nadruk te leggen op de rol die de middenstand speelt in het leven van een gemeente, en wenst daarom naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018 aanbevelingen te formuleren.

Dit memorandum is een samenvatting van de standpunten die de Kamer in de loop van de voorbije jaren in haar verschillende adviezen heeft ingenomen, aangevuld met nieuwe standpunten. Om haar aanbevelingen te staven, heeft de Kamer van de Middenstand vertegenwoordigers ontmoet van **Brulocalis**, **Parking.Brussels** en **Hub.Brussels**², die zij dankt voor hun medewerking.

1. Beleid om de hinder door bouwplaatsen te verminderen

Met betrekking tot het beleid om de hinder veroorzaakt door bouwplaatsen te verminderen, verwijst de Kamer van de middenstand naar haar initiatiefadvies dat op 30 januari 2017 werd uitgebracht ([A-2017-001-KvM](#)), waarin zij pleit voor een beleid om de hinder van bouwplaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te beperken, evenals naar haar eerder advies betreffende het beheer van bouwplaatsen op de openbare weg in handelswijken dat zij reeds op 20 april 2010 uitbracht ([A-2010-001-KvM](#)).

De Kamer van de middenstand verheugt zich over de invoering van de hypercoördinatie via het voorontwerp van ordonnantie betreffende bouwplaatsen op de openbare weg om 5 jaar op voorhand op de hoogte te worden gebracht, in plaats van 3 jaar vandaag.

De gemeenten hebben een cruciale rol op dit vlak. Zij worden door de ondernemers op hun grondgebied beschouwd als de belangrijkste speler en de structuur waarmee zij contact moeten opnemen wanneer zij vragen hebben.

Voor de Kamer van de middenstand is het essentieel dat een lokale overheid permanent overleg organiseert, en niet alleen wanneer er werken worden gepland, via een adviesraad van de ondernemers in de gemeente, om de problemen waarmee zij tijdens bouwplaatsen worden geconfronteerd, duidelijk te beschrijven.

De elementen die volgens de Kamer van de middenstand, moeten worden beklemtoond, zijn:

Een echt beleid voor een “vermindering van de hinder”

De Kamer van de middenstand roept de gemeenten op om gebruik te maken van de expertise waarover de middenstandsorganisaties, het Gewest (Hub.Brussels in het bijzonder) en de ondernemers beschikken om de hinder, die door bouwplaatsen wordt veroorzaakt, te verminderen, en dit voorafgaand aan de werken (opstellen van het bestek, fasering van de werken), tijdens de werken (het economisch leven tijdens de werken veiligstellen) en na de werken (promotie bij heropening).

² Respectievelijk op 8 maart, 31 maart en 9 mei 2018.

Zorgen voor een centraal contactpunt voor de bouwplaats

Dit contactpunt zou alle diensten, die betrokken zijn bij een bouwplaats, centraliseren, zowel voor de omwonenden als voor de ondernemingen. Zij kunnen er terecht voor informatie over de vordering van de werken, over maatregelen om de verwachte hinder te verminderen, over financiële steun die zij kunnen genieten (vervangingsinkomen) naar aanleiding van de werken, enz. De gemeente zou een minigids voor ondernemingen moeten opstellen waarin een overzicht wordt gegeven van alle steunmaatregelen (op alle bevoegdheidsniveaus) waarop een onderneming aanspraak kan maken. Dit contactpunt moet tijdens de kantooruren telefonisch bereikbaar zijn en moet 24u/24 online bereikbaar zijn via een website/webpagina die specifiek voor deze openbare werken wordt ontwikkeld/geïntegreerd. De betrokken ondernemingen moeten eveneens e-mails (nieuwsbrieven, ...) en post ontvangen over de vordering van de werken aangezien de ondernemingen niet altijd de tijd hebben om de informatievergaderingen bij te wonen.

De belastingen verminderen voor ondernemingen die hinder ondervinden

De gewest- en gemeentebelastingen, zoals deze op uithangborden en reclamepanelen, terwijl de handelszaak niet bereikbaar is en de panelen in kwestie wellicht niet zichtbaar zijn, liggen moeilijk bij de ondernemingen. De overheid, die een belasting heft, zou deze belastingen kunnen annuleren voor de bedrijven die zich binnen de perimeter van de werken bevinden, of zou deze proportioneel in functie van de duur van de werken kunnen verminderen. In het merendeel van de gevallen zal dit moeten gebeuren via een aanpassing van het gemeentelijk belastingreglement en moet dit bijgevolg door het schepencollege en de gemeenteraad worden goedgekeurd.

Voor de bepaling van deze perimeter moet het advies worden ingewonnen van de betrokken handelaars en ondernemers. De Kamer van de middenstand wil dat de Osiris-software de enige echte interface wordt en dat deze het ook mogelijk maakt om de ondernemingen, die hinder zullen ondervinden, te informeren over het bestaan van financiële steun en aan te geven welke stappen ze daartoe moeten zetten en welke de voorwaarden zijn om deze steun te kunnen genieten.

2. Administratieve vereenvoudiging

Een bestuur dat dicht bij de zelfstandigen en de KMO's staat

Om een bestuur te creëren dat dicht bij de zelfstandigen en de KMO's staat, wil de Kamer van de middenstand:

- De openingsuren van de gemeentediensten verschuiven zodat deze beter zijn aangepast aan de noden van de ondernemers, in het bijzonder voor de documenten die zij aanvragen. De mogelijkheid om via e-mail een afspraak te maken, moet eveneens worden verruimd.
- Het dematerialiseringsproces voortzetten door het uitbreiden van het aantal stappen die elektronisch kunnen worden afgehandeld, zodat de tijd aan het loket kan worden beperkt. Zo verwelkomt de Kamer van de middenstand het feit dat een aantal burgerlijke akten nu ook beschikbaar zijn op Irisbox, het elektronische loket dat 24/24 en 7/7 beschikbaar is via de toepassing Mijn Dossier.

De administratieve procedures vereenvoudigen en harmoniseren

De uitdaging van de vereenvoudiging is tweevoudig. Enerzijds verliezen de ondernemingen veel tijd om dossiers samen te stellen en om de daaraan gekoppelde formaliteiten te vervullen; zij geven geld uit voor het verkrijgen van bepaalde stukken die misschien niet nodig zijn. Anderzijds verliezen de besturen tijd met de analyse en behandeling van al deze stukken, in plaats van zich te kunnen toeleggen op andere taken zoals de begeleiding van gebruikers of meer doelgerichte en kwaliteitsvolle controles...

Op gemeentelijk niveau zou het nuttig zijn om de administratieve procedures, waarmee ondernemingen worden geconfronteerd, te vereenvoudigen en te harmoniseren.

De Kamer van de middenstand pleit voor harmonisering, of tenminste voor een coördinatie van de gemeentelijke reglementering op het vlak van vergunningen en toegang tot de handel, evenals van de reglementering op terrassen en uithangborden.

Het “only-once” principe verplichten

De Kamer van de middenstand vraagt dat informatie, waarover de gemeentelijke administratie reeds beschikt, niet nogmaals aan ondernemers wordt gevraagd. De Kamer van de middenstand verwelkomt dan ook de oprichting van de gewestelijke dienstenintegrator Fidus. Dit maakt het mogelijk om elektronische uitwisseling van gegevens tussen openbare instellingen te reguleren en te stimuleren overeenkomstig het “only-once” principe, om toegang te geven tot authentieke bronnen. Eind 2016 gaf Fidus toegang tot de gegevens van het Rijksregister, de Kruispuntbank van Ondernemingen, de Orde van Architecten, de Kruispuntbank van de Voertuigen (DIV), evenals tot bepaalde gegevens van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid betreffende handicaps en de vastgoedgegevens van de FOD Financiën.

Elektronische facturatie verplichten

De elektronische factuur moet het betalingsproces tussen de openbare diensten en leveranciers vlotter en veiliger laten verlopen, en biedt aanzienlijke voordelen voor alle betrokken partijen. Aangezien de aanvaarding van de elektronische factuur vanaf 2020 verplicht wordt voor alle openbare instellingen in België, wil de Kamer van de middenstand dat de archiveringsplicht van 30 jaar vandaag wordt teruggebracht tot 10 jaar.

3. Overheidsopdrachten toegankelijk maken voor KMO's en zelfstandigen

Ook al lanceren de lokale overheden heel wat overheidsopdrachten die potentieel interessant kunnen zijn voor KMO's, toch blijven deze nog al te vaak ontoegankelijk voor hen. De toegang tot overheidsopdrachten moet daarom worden verbeterd zodat zij dit type contracten kunnen uitvoeren. Er zijn een aantal elementen die van aard zijn om de toegang van KMO's tot overheidsopdrachten te beperken, zoals:

- a) belangrijke administratieve lasten;
- b) te lange betalingstermijnen;

- c) gebrek aan informatie of kennis (van KMO's en de overheidsdiensten);
- d) te complexe overheidsopdrachten.

Bij wijze van voorbeeld: op basis van de Graydon barometer over betalingsachterstanden³ zien wij dat de gemeenten de overheden zijn die het vaakst met de grootste vertraging betalingen verrichten hebben en dat zij weinig gebruik maken van het Digiflow-systeem dat de administratieve stappen van ondernemingen vereenvoudigt.

Nieuwe Europese richtlijn

De Kamer van de middenstand verheugt zich over de verbeteringen waaraan momenteel wordt gewerkt om de toegang tot opdrachten te vereenvoudigen. Richtlijn 2014/24/EU van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten bevestigt immers expliciet dat overheidsopdrachten moeten zijn aangepast aan de noden van de KMO's.

Deze richtlijn werd op federaal niveau omgezet met de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten en met de het koninklijk besluit van 18 april 2017 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren.

Deze wet voorziet in de geleidelijke digitalisering en dematerialisering van overheidsopdrachten om transparantie en concurrentie te bevorderen en om de administratieve kosten te beperken, zowel bij de aanbestedende overheden als bij de ondernemingen. Deze wet stelt dus dat de communicatie tussen de opdrachtgever en de ondernemingen tijdens alle stadia van de procedure elektronisch moet verlopen. Elektronische overheidsopdrachten worden bijgevolg de regel (de wet voorziet wel een aantal uitzonderingen).

Aanbevelingen:

Om overheidsopdrachten beter toegankelijk te maken voor de Brusselse KMO's en zelfstandigen, stelt de Kamer van de middenstand meerdere maatregelen voor:

De toegankelijkheid tot overheidsopdrachten voor KMO's verbeteren

- De procedures voor inschrijving vereenvoudigen door systematisch een beroep te doen op Digiflow waardoor de opdrachtgevers zelf kunnen nagaan of een onderneming voldoet aan de voorwaarden om mee te dingen naar een opdracht;
- Meer middelen van het type helpdesk en toegankelijke gidsen voorzien voor de verantwoordelijken van KMO's;
- Gebruik maken van typebestekken om de leesbaarheid van offerte-aanvragen te verbeteren;
- Geen voor de ondernemer dure bankattesten meer vragen wanneer hij per maand wil inschrijven op meerdere offerte-aanvragen;
- De verdeling in percelen van de opdrachten veralgemenen zodat deze ook toegankelijk zijn voor zeer kleine ondernemingen;
- Innoverende overheidsopdrachten uitschrijven;

³ *Graydon Studies*, studie over het betaalgedrag, derde kwartaal 2017, te downloaden via <https://graydon.be/downloads>.

- Zich redelijk tonen bij de opstelling van sociale clausules die voor kleine bedrijven haalbaar moeten blijven.

De betalingstermijnen verkorten

De Kamer van de middenstand wil de betalingstermijn terugbrengen tot maximum 30 dagen en wil de automatische betaling van verwijlinteressen en van hogere verwijlinteressen na een maand achterstand of wanneer het gaat over een kleine onderneming.

Het vertrouwensbeginsel invoeren

De Kamer van de middenstand vraagt om het vertrouwensbeginsel te versterken waardoor de gebruiker van overheidsdiensten niet langer systematisch bepaalde bewijsstukken of attesten moet voorleggen wanneer hij een aanvraag doet. De invoering hiervan draagt vooral bij tot een vermindering van de administratieve belasting van alle gebruikers, zowel de externe als interne gebruikers binnen het Bestuur.

Concreet stelt de Kamer van de middenstand een analysemethode voor waarbij wordt nagegaan of het vertrouwensbeginsel gepast en haalbaar is, en waarbij de risicobeheersing mee in rekening wordt gebracht. Dit maakt het - in functie van een strikte diagnose - mogelijk om:

- bepaalde bewijsstukken of attesten *a priori* te schrappen;
- deze stukken te vervangen door een verklaring op eer, met behoud van de mogelijkheid van een controle *a posteriori*;
- of, ten slotte, om informatie op te vragen via andere wegen (gebruik maken van interne bronnen of zich abonneren op stromen van authentieke bronnen via de KBG (Kruispuntbank Gegevensuitwisseling), dit om bijvoorbeeld fiscale gegevens te verkrijgen (RSZ, KBSZ...).

In ieder geval moeten de voorwaarden van de verandering worden geanalyseerd, en in het bijzonder de controlemodaliteiten : van een nagenoeg exhaustieve controle *a priori* gaan we naar een gerichte controle *a posteriori*. Een toepassing van deze controle veronderstelt bijgevolg dat de gebruiker het vertrouwen waard is en dat er sancties worden voorzien voor gebruikers die het vertrouwen schaden.

E-procurement veralgemenen

De Kamer van de middenstand verheugt zich over de dematerialisatie van de procedures via het e-procurement platform dat e-notification, e-tendering, e-catalogue, e-awarding en e-auctions invoert. Zij wenst bijgevolg dat de inspanningen om de gemeenteambtenaren op te leiden, worden voortgezet.

Strijd tegen sociale dumping en controle op abnormale prijzen

De Kamer van de middenstand wil dat de bestaande praktijken op het vlak van de strijd tegen sociale dumping worden toegepast.

Het Observatorium van de referentieprijzen voor de overheidsopdrachten, dat door de ordonnantie van 3 april 2014 binnen de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het leven werd geroepen, is belast met de ondersteuning van de Brusselse opdrachtgevers bij het nemen van administratieve beslissingen inzake overheidsopdrachten.

Een van zijn belangrijkste opdrachten bestaat erin, voor de opdrachtgevers een analyse te verrichten van de ingediende prijzen wanneer deze omwille van de abnormale aard van de voorgestelde prijzen

verdacht zijn. Abnormale prijzen zijn prijzen die, overeenkomstig de artikelen 21 en 99 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren, abnormaal laag lijken in verhouding tot de prestaties of uit te voeren werken, of waarvan moet worden aangenomen dat deze abnormaal laag zijn.

Bepaalde zelfstandigen en KMO's worden door dit soort praktijken daadwerkelijk beconcurrerd. De Kamer van de middenstand wil dan ook dat de lokale overheden rond deze problematiek worden gesensibiliseerd en regelmatig contact opnemen met het Observatorium.

Zij wil eveneens dat de gemeenten de voor dit domein bevoegde gewestelijke inspecties hun steun en medewerking verlenen.

4. Smart City / locality

Het concept "Smart City", met andere woorden de geconnecteerde en duurzame stad vormt een van de mogelijke antwoorden op verschillende uitdagingen, zoals de demografische groei op een bepaald grondgebied, de schaarsheid van natuurlijke grondstoffen, de noodzaak om de werking van de lokale openbare diensten te herdenken ...

Hoewel er zeker "quick wins" zijn, is het duidelijk dat het merendeel van de uitdagingen meerdere legislaturen in beslag zullen nemen en dat er zal moeten worden samengewerkt met andere gemeentelijke en gewestelijke actoren, maar tevens met de privésector en het verenigingsleven.

De inspanningen verdelen en samenwerken met het Gewest en de privésector

Gelet op de aanzienlijke begrotingslast op dit vlak is de Kamer van de middenstand van oordeel dat de Brusselse gemeenten er alle belang bij hebben om hun inspanningen te verdelen en om gebruik te maken van de investeringen die op het niveau van het Gewest en/of van een politiezone zijn gemaakt.

Onder de prioritaire thema's voor een slimme stad (Smart City), verwijst de Kamer van de middenstand naar de volgende voorbeelden:

- De databases identificeren en vrijgeven (Europese richtlijn OpenData) waar de lokale openbare informatie ten behoeve van de gemeenschap kan worden gecontroleerd;
- De gegevens ter beschikking stellen op de gewestelijke website OpenData⁴;
- Meetpunten installeren om de verschillende stedelijke parameters te meten (verkeersstromen en parkings, aangepast beheer van leveringen en logistiek, energiebeheer van gebouwen, sturing van de stadsverlichting, videobewaking, enz.) om de openbare dienstverlening via smart data te verbeteren.

⁴ <http://opendatastore.brussels.nl>

5. Promotie van het toerisme⁵

Toerisme kan een enorme impact hebben op de lokale economische activiteit, vooral dan te Brussel. Deze impact kan zowel positief als negatief zijn. Er moet dus een goed evenwicht worden gevonden tussen deze activiteiten en de weerslag die deze hebben op de verschillende economische actoren.

De horeca, ambachten en handel worden sterk gestimuleerd door de toestroom van bezoekers, zij het voor een site, een historisch monument, een natuurwandeling, voor culturele, folkloristische of sportieve activiteiten, dan wel voor themamarkten... Op een aantal punten kan de impact van evenementen (in termen van perimeter, duur...) evenwel ook negatief zijn.

Toerisme gebruiken als een vector van economische groei

In haar advies van 16 december 2014 heeft de Kamer van de middenstand meerdere voorstellen gedaan.

Zij wil dat:

- Overlegplatforms worden opgezet voor overleg tussen de handelaren, de horecasector en de lokale actoren voor toerisme om het, zowel materiële als immateriële, patrimonium te definiëren, te valoriseren en om te bepalen hoe dat moet gebeuren;
- Een toeristische dienst wordt aangeduid en dat erover wordt gewaakt dat toeristen er goede informatie vinden;
- De voetgangersstromen worden vereenvoudigd door gebruik te maken van eenvoudige visuele elementen die de weg naar een wijk of naar het centrum aangeven. Een makkelijke toegang tot de verschillende wijken kan immers voor deelnemers aan workshops bepalend zijn voor hun deelname;
- Streekproducten onder de aandacht wordt gebracht;
- Communicatiecampagnes worden gelanceerd over aantrekkelijke toeristische activiteiten en erop wordt toegezien dat het toeristische en commerciële aanbod op de website volledig is;
- In het kader van de wet op de uitbreiding van de openingsuren van handelszaken in toeristische zones, in overleg met de handelaren beslissingen worden genomen over de openingsuren;
- Evenementen worden georganiseerd die aansluiten bij de identiteit van de wijk;
- Gebruik wordt gemaakt van vrije ruimte om leven te brengen in de wijk;
- De winkels in de straten naar buiten komen om animatie te brengen in de publieke ruimte;
- Comfortabele wachtruimten worden ingericht in de handelswijken;
- Het stadsmeubilair wordt verfraaid;
- Een denkoefening wordt gewijd aan de commerciële inplanting om een evenwicht in de openbare ruimte te waarborgen.

⁵ [A-2014-001-KvM](#) – Initiatiefadvies betreffende toerisme en lokale economie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 16 december 2014.

6. Ruimte voor economische activiteiten

De gemeenten zijn zich bewust van het tewerkstellingspotentieel van economische activiteiten voor hun inwoners en beschouwen deze dan ook als essentieel voor de dynamiek in hun gemeente.

Voorzichtigheid met gemengde projecten en met OGSO's

De huidige trend is er een van gemengde projecten. Men dient er echter over te waken dat deze gemengde wijken de ontwikkeling van handelszaken en van de industrie niet blokkeren (vaak zijn er klachten van buurtbewoners over hinder en lawaai).

De Kamer van de middenstand roept de gemeenten op tot voorzichtigheid bij de exploitatie van een Ondernemingsgebied in Stedelijke Omgeving (OGSO). De uitbreiding van het woonaanbod in deze gebieden, die aanvankelijk uitsluitend bestemd waren voor economische activiteiten, dreigt gezonde ondernemingen, die hun activiteit op hun huidige site willen uitbreiden, weg te jagen.

Handelspanden herwaarderen in plaats van commerciële centra te creëren in de rand

Handelaars strijden niet met gelijke wapens tegen de grote commerciële centra. Handelaars zijn belangrijk voor kernen van socialisering en voor de samenleving. De grote commerciële centra, die in Brussel werden gecreëerd (Dockx), hebben niet de verwachte positieve effecten opgeleverd op het vlak van tewerkstelling. De andere centra die nog in een projectfase zitten (onder andere NEO op de Heizel) bieden volgens de Kamer van de middenstand geen enkele meerwaarde en beantwoorden aan geen enkele behoefte. Integendeel, zij verstikken een groot deel van de buurtwinkels en tasten de mixiteit in de handelswijken aan, waar een deel van winkels wegtrekken richting de grote commerciële centra.

Het is nog steeds wachten op het Schema voor Handelsontwikkeling in het Gewest. Het ontwerp van Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling gaat uit van enkele sectorale ontwikkelingspolen (bijvoorbeeld een mediapool in de Reyerswijk), maar biedt geen enkele waarborg wat betreft de versterking van de buurtwinkels en de beperking van commerciële centra in de rand. Er bestaat bijgevolg een rechtstreeks verband tussen de ongebreidelde toelating van grote speciaalzaken en de leegstand van de originele handelskernen. De Kamer van de middenstand ziet echter nog veel ruimte in het centrum van Brussel en in de bestaande handelskernen, voldoende om te beantwoorden aan de huidige vraag naar handelsruimten. Dit zou bovendien bijdragen tot de clustering en tot het maximaal delen van infrastructuur en parkings. De Kamer van de middenstand roept de gemeenten op om hun inspanningen af te stemmen op de renovatie en aanpassing van de beschikbare commerciële 'hardware' aan de huidige noden.

De installatie van nieuwe vormen van gedeelde ruimte mogelijk maken

De Kamer van de middenstand roept de gemeenten eveneens op om de installatie van nieuwe vormen van gedeelde ruimten in de gemeenten te voorzien of mogelijk te maken. Wij denken daarbij aan fablabs (productieruimten waar een aantal machines (3D-printers, laser cutters, enz.) ter beschikking staan van beginnende ondernemers, burgers, studenten, liefhebbers...), coworkingruimtes, pop-upwinkels, enz.

7. Parkeren⁶

De Kamer van de middenstand verwelkomt het streven naar een harmonisering van het parkeerbeleid binnen de 19 Brusselse gemeenten. Enkele gemeenten hebben het beheer van dit beleid gedelegeerd aan Parking.Brussels. Volgens de Kamer is samenwerking met het Brussels parkeeragentschap essentieel met het oog op de harmonisering van het parkeerbeleid in het Gewest.

Parking is een gevoelig onderwerp voor ondernemers, en voor handelaars in het bijzonder, omdat een goede bereikbaarheid van hun onderneming of handelszaak van vitaal belang is. De invoering van het gewestelijk parkeerbeleid vergt veel inspanningen. Het aantal parkeerplaatsen langs de openbare weg, dat de voorbije 10 jaar in het Brussel gewest zonder vergoeding werd geschrappt, wordt geraamd op 28.000⁷.

Het is in deze context dat de Kamer van de middenstand meerdere aanbevelingen wenst te formuleren aan het adres van de gemeentelijke overheden opdat deze de ontwikkeling van de economische activiteit in het Brussels gewest een centrale plaats zouden geven in hun actieplannen rond parkeren.

De Kamer van de middenstand wenst in de eerste plaats de ondernemers te sensibiliseren rond twee punten:

1. Gratis parkeren in een stedelijke omgeving bestaat nagenoeg niet meer.
2. Een positief effect van betaald parkeren is rotatie, wat de handelszaken ten goede komt. Wanneer parkeren betalend is, blijven wagens niet urenlang staan voor andere activiteiten dan het bezoeken van buurtwinkels. De Kamer van de middenstand wil in de eerste plaats betaalparkeren koppelen aan de nummerplaat om de rotatie te bevorderen.

Een goed evenwicht tussen de functies

De Kamer van de middenstand onderstreept in de eerste plaats de noodzaak van een goed evenwicht tussen de verschillende functies van eenzelfde wijk. Zij pleit ervoor dat de economische activiteit op gelijke voet wordt gesteld met de woonfunctie en vraagt dat de gemeenten in hun parkeeractieplannen rekening houden met deze verschillende functies bij het bepalen van de prijs van de parkeerkaarten, de prioriteiten voor het toekennen van vrijstellingskaarten en het aantal beschikbare plaatsen op de weg.

De Kamer van de middenstand merkt verder op dat de gemeenten de buurtbewoners eveneens moeten stimuleren om niet op straat te parkeren. In dit opzicht wijst zij erop dat de gemeenten hun rol als initiatiefnemer bij de promotie van alternatieven voor parkeren op straat moet opnemen door bijvoorbeeld via partnerships wisselparkeren in kantoorgebouwen aan te moedigen. De Kamer nodigt de gemeenten verder uit om niet af te wijken van de regel in artikel 51 van het besluit die het aantal bewonerskaarten beperkt tot twee per gezin. Zij wijst er verder op dat de bepaling voorzien in artikel 55 van het besluit toelaat om de tarieven van de bewonerskaarten aan te passen.

⁶ Zie ook [R-2013-001-KvM](#). Aanbevelingen aan de Brusselse gemeenten betreffende de invoering van actieplannen voor parkeren, 19 november 2013.

⁷ Het Iris 2-plan en het Gewestelijk Parkeerplan hebben een vermindering voorzien van het aantal parkeerplaatsen op straat, op voorwaarde dat de verloren parkeerplaatsen worden gecompenseerd door plaatsen elders (compensaties opgenomen in het KB van 18 juli 2013)

De Kamer van de middenstand pleit voor:

- De invoering van een systeem om voertuigen sneller te laten roteren, in overleg met de handelaars van de wijk; daarbij moet ervoor worden gezorgd dat klanten prioritair kunnen parkeren;
- De herziening van het beleid van bewonerskaarten (een aantal gemeenten doet dat bijvoorbeeld door het gebruik van deze kaart in de handelswijken gedurende bepaalde uren te beperken);
- De aanleg van nieuwe parkings buiten de openbare weg wanneer de bestaande parkings hun maximale bezettingsgraad naderen;
- De plaatsing van dynamische parkeergeleiding om parkings duidelijk aan te duiden;
- Beveiligde fietsparkings in de handelswijken;
- Kortparkeren in het centrum, langparkeren in de rand met aansluitingen en goed gelegen laad- en loszones, in combinatie met een openbaar-vervoeraanbod waardoor de commerciële kernen snel toegankelijk zijn;
- De mogelijkheid om bijkomende parkeerzones te creëren door een polyvalent en gedeeld gebruik van de beschikbare ruimte;
- Telkens wanneer mogelijk gratis parkings in de zones buiten de handelswijken promoten.

8. Mobiliteit

Mobiliteit is voor ondernemers een basisbehoefte en steeds meer een bron van bezorgheid. Omwille van de dichtslubbende wegen vormt dit een groot probleem voor de Brusselse KMO's en zelfstandigen.

Multimodale toegang tot de wijken waarborgen

De Kamer van de middenstand pleit voor toegang tot alle wijken van de gemeente, zo multimodaal als mogelijk, en dit zowel voor de inwoners als voor de ondernemers, werknemers, bezoekers (klanten, toeristen ...) en transporteurs. Multimodale toegang tot een wijk moet worden gezien als een troef. Het volstaat niet om een hiërarchie voor de vervoersmiddelen in te bouwen. Dat wil echter niet zeggen dat de inspanningen die een gemeente/gewest doet om het aandeel van de individuele voertuigen te verminderen, niet mogen worden voortgezet. Deze aanpak vereist ook een proactieve houding ten overstaan van voetgangers (en voor personen met een beperkte mobiliteit), fietsers, autodelen (parkeerplaatsen, voorkeurstarif), elektrische auto's en fietsen (laadpalen en laadpunten) en, uiteraard, het openbaar vervoer (ontwikkeling van eigen beddingen, bediening van economische en handelszones ...).

Voetgangerszones koppelen aan de economische en commerciële ontwikkeling van de wijk

Handelaars en ondernemers kunnen alleen maar positief reageren op de invoering van voetgangerszones wanneer dit de economische activiteit versterkt en leidt tot nieuwe buurtjobs voor de lokale bevolking. Ondernemers klagen echter wanneer er onvoldoende rekening wordt gehouden met de economische belangen of wanneer de doelstellingen van de invoering van voetgangerszones niet duidelijk zijn of wanneer bij dergelijke projecten niet naar hun expertise wordt geluisterd. Zij wijzen erop dat de activiteiten, die zij ontplooiën, ook medebepalend zijn voor de samenleving (zoals de sfeer die handelszaken met zich meebrengen), dat zij vermaatschappelijking bevorderen (de

bewoners van een wijk hebben ook de activiteiten van ondernemingen nodig om er te kunnen wonen), en dat zij zorgen voor werkgelegenheid.

Dat is dan ook de reden waarom de Kamer van de middenstand voorstander is van gemengde en flexibele voetgangerszones (afbakening, uitsluitend in de zomer, op zaterdagen ...) die als voordeel hebben dat zij aan een verschillend gebruik van de openbare weg kunnen worden aangepast. De inrichting van dit soort van voetgangerszones vereist in ieder geval:

- De organisatie van een voorafgaande raadpleging van de ondernemers zodat deze betrokken worden bij het denkproces;
- Een voorafgaande impactstudie over – meer bepaald - de economische aspecten en een lijst van de getroffen ondernemingen;
- De invoering van oplossingen voor de toegankelijkheidsproblemen om de economische activiteit in de gemeente veilig te stellen;
- De invoering door de gemeente, na de impactstudie en naar aanleiding van de feedback vanop het terrein (met inbegrip van de feedback van de organisaties die de belangen van de ondernemers verdedigen), van een proces van ondersteuning en dynamisering van de handelszaken en de ondernemingen in de voetgangerszone;
- De organisatie van een gemengde zone die niet alleen is voorbehouden aan grote groepen maar die ook rekening houdt met “kleine zelfstandigen”. Hiertoe dient de gemeente zich ertoe te verbinden om middelen te gebruiken (inclusief de gebouwen) om een gemengde aanwezigheid van ondernemingen te promoten;
- Bijzondere inspanningen van de lokale overheden om de netheid en veiligheid te verbeteren.

Leveringen en logistiek verbeteren

Jammer genoeg is dubbelparkeren bij leveranciers een courante praktijk die een vlotte verkeersdoorstroming in aanzienlijke mate hindert : de redenen hiervoor zijn het ontoereikend aantal leveringszones, een onaangepaste stedelijke uitrusting en een gebrek aan respect voor de leveringszones.

Zware vrachtwagens hebben het moeilijk in het stedelijk verkeer en zijn niet aangepast aan de voorziene leveringszones, wat de doorstroming op de verkeersassen kan beïnvloeden.

Verder vinden heel wat goederenbewegingen plaats tijdens de werkuren, met andere woorden op een ogenblik waarop er meer personenwagens in het verkeer zijn.

De Kamer van de middenstand wil ook dat de gemeenten nadenken over oplossingen voor de laatste (dure) kilometer van de logistieke keten in een stedelijke omgeving. Distributiecentra (DC) in wijken die ook dienst kunnen doen als opslagruimte voor de lokale handel (e-commerce) zouden een oplossing kunnen zijn. “Reverse logistics” zou een andere oplossing kunnen zijn. De mogelijkheid om 's morgens zeer vroeg of 's avonds laat ('s nachts) te leveren is nog een oplossing. In deze context kunnen IT- en technologische oplossingen nuttig zijn.

De Kamer van de middenstand wenst bijgevolg:

- Specifieke zones te voorzien voor het leveren/ophalen van goederen.
- Uren te voorzien voor het leveren/ophalen van goederen;
- Stedelijke distributiecentra te voorzien op lokaal of wijkniveau;

- De maatregelen te versterken om ondernemingen te sensibiliseren rond leveringen en controle;
- Voldoende brede fietspaden te voorzien zodat cargofietsen ervan gebruik kunnen maken.

9. Kinderopvang

Meer plaatsen voorzien om het ondernemerschap te ondersteunen

De beschikbaarheid van plaatsen in crèches vormt een belangrijke hefboom om de activiteitsgraad op de arbeidsmarkt te verhogen. De moeilijkheid om beroepsleven en gezinsleven met elkaar te verzoenen is een van de belangrijkste remmen op het “vrouwelijk” ondernemerschap.

Hoewel kinderopvang grotendeels wordt gesubsidieerd door gemeenschaps- en gewestinstanties hebben ook de gemeenten hier een belangrijke rol te spelen.

De Kamer van de middenstand wil dan ook dat de gemeenten:

- Investeren in de inrichting van nieuwe opvangplaatsen, in functie van de demografische evolutie van de (toekomstige) wijken, en dat zij privé-initiatieven of initiatieven vanuit de gemeenschap ondersteunen die kunnen helpen om dit tekort weg te werken;
- Buitenschoolse opvang organiseren die rekening houdt met de werkuren van de ouders (na de schooluren of woensdagnamiddag);
- Prioritaire plaatsen creëren voor vrouwen die een zelfstandige activiteit opstarten.

10. Netheid en veiligheid

In een aantal Brusselse wijken heerst er een gevoel van onveiligheid dat de economische activiteit en de commerciële aantrekkingskracht van het volledige Gewest schaadt. Dit gevoel wordt versterkt door de gebrekkige netheid van een aantal druk bezochte of erg toeristische plekken.

Een strikte en gedetailleerde opvolging van deze domeinen waarborgen

De Kamer van de middenstand formuleert zeven aanbevelingen om de veiligheid en de netheid in de gemeenten te verbeteren:

- Veralgemening op lokaal niveau van een permanent platform voorzien voor informatie-uitwisseling tussen de burgemeester, de politie en de handelaarsverenigingen, om de risico's te bepalen, om de noden en bezorgdheden van de verschillende partijen te objectiveren en om na te gaan hoe deze kunnen worden aangepakt;
- Preventie-activiteiten organiseren om de handelaars en zelfstandigen te helpen bij de opstelling van een “veiligheidsdiagnose” en om de nodige middelen te identificeren om hun lokalen te beveiligen;
- De wijkagenten, buurtwerkers en preventiediensten sensibiliseren rond de problemen waarmee handelaren te maken krijgen;
- In de gemeente een uniform aangifteformulier voor klachten voorzien dat de zelfstandige thuis kan invullen om tijdverlies te vermijden;

- Psychologische bijstand voorzien in geval van agressie ten overstaan van een zelfstandige, en dit voor de zelfstandige zelf, zijn gezin en zijn medewerkers;
- Zorgen voor nette openbare ruimten en voor het onderhoud van de groene ruimten;
- Zorgen voor afdoende verlichting;
- Het aantal sanctionerende ambtenaren verhogen;
- Buurtinformatienetwerken voor zelfstandigen oprichten (BIN-Z)
- Een “Lik op stuk” beleid voeren om de herhaling te vermijden of te ontmoedigen van gebeurtenissen en fenomenen zoals tagging, dubbelparkeren, sluikstorten, enz.

11. Tewerkstelling en ondernemerschap

Een lokale toets toevoegen aan de initiatieven van het Gewest

De ondernemers juichen alle initiatieven op dit vlak toe, maar zij stellen vast dat het Gewest en de gemeente soms dubbel werk leveren. Dat zorgt voor een versplintering van de middelen, wat de kwaliteit van de dienstverlening niet ten goede komt. De initiatieven, die lokale tewerkstelling aanmoedigen, hebben weinig of geen zin wanneer zij beperkt blijven tot de gemeentegrenzen of, sterker nog, tot de grenzen van wijken (zoals dat bijvoorbeeld het geval is bij de invoering van de “duurzame wijkcontracten”). Wanneer samenwerking met de diensten van het Gewest (zoals Actiris of 1819 (Hub.Brussels) niet gewaarborgd is, dan levert het initiatief slechts magere resultaten op. Bovendien zorgt dit voor verwarring, zowel bij de deelnemers als bij de ondernemers, in plaats van voor duidelijkheid te zorgen. De gemeenten moeten hun energie steken in een positief onthaal van initiatieven van het Gewest die toegevoegde waarde kunnen opleveren wanneer de gemeente daar een lokale toets aan toevoegt of wanneer zij die lokaal verankert. Acties of diensten opzetten die elkaar beconcurreren heeft totaal geen zin.

12. Gemeentelijke fiscaliteit

Context :

De fiscale bevoegdheid van de gemeenten vloeit voort uit het grondwettelijk beginsel van de fiscale autonomie.

Na de uitbreiding van de gewestelijke bevoegdheden, ressorteren de zaken van zogenaamd gemeentelijk belang vaak onder de gewestelijke bevoegdheden.

Gemeenten en Gewest kunnen dus concurrenten zijn, met een meerkost en een grotere administratieve complexiteit voor de ondernemingen als gevolg.

Deze institutionele context leidt tot een wezenlijke en constante daling van de eigen middelen van tal van Brusselse gemeenten.

Tegelijkertijd doen alle gemeenten in toenemende mate een beroep op externe financieringsbronnen.

- De specifieke gemeentebelastingen maken 12% van de gewone ontvangsten uit, tegenover 8% in 2007;
- De inkomsten, die afkomstig zijn van de bijkomende personenbelasting, maken daarentegen nog slechts 10% van gewone inkomsten uit, tegenover 16% in 2000;

- De inkomsten, die samenhangen met de opcentiemen op de onroerende voorheffing, vertegenwoordigen 30% van de financiering van de normale dienstverlening.

Op het vlak van fiscaliteit zijn de gemeenten en het Gewest niet helemaal baas over het beleid. Wanneer gewestelijke maatregelen aan de gemeenten middelen onttrekken, dan moeten deze die middelen compenseren omdat de verplichtingen op het vlak van de Europese begrotingsnorm moeten worden nageleefd. De beide bevoegdheidsniveaus moeten bijgevolg met elkaar de vooropgestelde doelstellingen afstemmen.

Het fiscale beleid, dat door iedere gemeente wordt gevoerd, heeft - gecombineerd met dat van het Brussels gewest - een impact op de beslissingen inzake vestiging of verplaatsing van de ondernemingen, en daarbij staat de bestendinging van de economische activiteit en van de werkgelegenheid op het spel.

Vaststellingen:

Het Brussels gewest is steeds voorzichtig omgesprongen met de uitoefening van haar voorgedijbevoegdheid over de gemeenten.

Het Gewest heeft de voorkeur gegeven aan de contractualisering van haar relaties met de gemeenten.

Voor ondernemingen is de meest duidelijke uiting hiervan de ordonnantie van 19 juli 2007 die de gemeenten bij de economische ontwikkeling van het Gewest wil betrekken.

De doelstelling hiervan is tweeledig:

- De economische activiteit promoten via de toekenning van een toelage ter compensatie van de afschaffing van de belastingen door de gemeenten;
- De gemeentelijke fiscaliteit omkaderen volgens het criterium van de impact van een fiscale maatregel op de lokale economische ontwikkeling.

Op dit ogenblik is er geen gemeenschappelijke gemeentelijke nomenclatuur voor alle gemeenten. De ondernemingen zijn onderworpen aan niet minder dan 240 belastingverordeningen die gelden op het grondgebied van de 19 gemeenten.

De Kamer van de middenstand adviseert het volgende:

De belastingdruk verlagen

- De relaties tussen het Gewest en de gemeenten herbepalen op basis van een optimalisatie van de samenwerking rond fiscaliteit, daarbij rekening houdend met het criterium van de weerslag die een fiscale maatregel heeft op de plaatselijke economische ontwikkeling (ordonnantie van 19 juli 2007);
- Een moratorium bepalen voor iedere belasting die een negatieve impact heeft op de economische ontwikkeling van ondernemingen en op de tewerkstelling;
- Bepaalde belastingen opschorten (zoals de belasting op uithangborden) tijdens langdurige bouwplaatsen op de openbare weg;
- Bepaalde fiscale beleidsmaatregelen opvangen door een gewestelijke overname van de diensten, of door een regionalisering van de belasting met de mogelijkheid om gemeentebelastingen te heffen.

Het fiscale klimaat vereenvoudigen

- Uniformisering van de benaming van de belastingen op basis van een nomenclatuur die een classificatie omvat van de identieke concepten en benamingen voor iedere belasting of heffing;
- Uniformisering van de heffingsgrondslag en, in voorkomend geval, van de belastingbasis en de belastingvoet;
- Verplichte publicatie van de verschillende gemeentelijke verordeningen betreffende deze belastingen op de website van iedere gemeente en de actualisering van deze publicaties.

*

* *